

Warszawa, 13 października 2011 r.

Opinia prawna
w przedmiocie prawidłowego wpisywania do Centralnej Ewidencji i Informacji
o Działalności Gospodarczej (CEIDG) firmy przedsiębiorcy prowadzącego działalność
gospodarczą w ramach spółki cywilnej.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej wpisowi do CEIDG podlega firma przedsiębiorcy. Ustawa ta w innych przepisach nie określa pojęcia firma ani nie ustanawia zasad tworzenia i posługiwania się firmą. Czyni to Kodeks cywilny w Dziale III Tytułu II Księgi pierwszej „Przedsiębiorcy i ich oznaczenia” (art. 43¹- 43¹⁰).

Zgodnie z brzmieniem art. 43⁴ KC firmą przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną jest – z mocy prawa - jej imię i nazwisko. W drugim zdaniu tego artykułu ustawodawca dopuszcza, aby firma utworzona z imienia i nazwiska była uzupełniona przez inne, dowolnie obrane określenia (przykładowo ustawodawca wymienia pseudonim, określenia wskazujące na przedmiot działalności gospodarczej lub miejsca jej prowadzenia). Dowolność obierania dodatkowych – oprócz imienia i nazwiska – określeń w firmie przedsiębiorcy ograniczona jest zasadą wyrażoną w art. 43³ KC. Zgodnie z nią firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności oraz źródeł zaopatrzenia. Ponadto firma powinna dostatecznie odróżniać się od firm innych przedsiębiorców prowadzących działalność na danym rynku.

Firmą przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną działającego w ramach spółki cywilnej jest – w myśl wyżej przywołanych przepisów - jej imię i nazwisko. Z całą pewnością nie jest nią oznaczenie przedsiębiorstwa prowadzonego przez przedsiębiorców - strony umowy spółki cywilnej, zawierające firmy tych przedsiębiorców (czyli ich imiona i nazwiska). Tak obrana firma nie realizuje swojego głównego celu określonego w art. 43³ ust. 1 KC jakim jest indywidualizacja przedsiębiorcy dla potrzeb jego prawidłowej identyfikacji. Umożliwienie posługiwanie się przez przedsiębiorcę tak określoną firmą rodzi poważne problemy w prawidłowym ustaleniu kogo - spośród wskazanych w tej firmie współników - ona dotyczy. Stwarza niebezpieczeństwo, że jedną i tą samą firmą będą posługiwać się wszyscy współnicy spółki cywilnej.

Posłużenie się przez przedsiębiorcę będącego osobą fizyczną firmą zawierającą proste wyliczenie firm innych osób związanych stosunkiem spółki jest niezgodne z prawem. Taką niezgodność z prawem należy traktować jako niezgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Stanowi to przesłankę podjęcia przez Ministra Gospodarki postępowania określonego w art. 35 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Minister Gospodarki jest w takiej sytuacji zobowiązany do wezwania przedsiębiorcy do zmiany wpisu poprzez prawidłowe wskazanie firmy. Ten sposób „reakcji” organu jest uzasadniony także zasadą praworządności, wyrażoną w art. 6 i 7 Kodeksu postępowania administracyjnego. W myśl tej zasady organy administracji publicznej nie tylko same powinny przestrzegać prawa, ale powinny także zapobiegać naruszeniom przepisów prawa przez inne podmioty.

Departament Administrowania Obrotem
Ministerstwo Gospodarki